

čuba

čupka

kudla

šulka (též šolína 647)

suka

N psice 40, 46

- 2 Nář. pojmenování pro samici psa se diferencují lexikálně a slovtvorně (např. *čuba* × *čubka*). U ekvivalentu *fenka* nebylo vždy možné přesně odlišit, kdy jde o skutečné a kdy o formální deminutivum. Zdá se, že v záp. Čechách je výskyt formy *fenka* podporován hojnějším výskytem výrazu *čubka*, jenž i ve spisovném jazyce ztratil deminutivní charakter (jako deminutivum ho ještě hodnotí Jg).

Výrazy *fena*, *fenka*, *čuba*, *čubka* a *suka* jsou v námi sledovaném významu doloženy v SSIČ; označení *čuba* a *čubka* jsou zde hodnocena jako obecná, výraz *suka* jako zastaralý.

Všechny zaznamenané výrazy, ať už ve spis. jazyce, nebo v nářečí, mají též význam ‚poběhlice, běhna‘ (*kudla*, *šulka*), ‚nevěstka‘ (*čuba*, *čubka*, *suka*) nebo ‚zlá žena‘ (*fena*).

Do mapování jsme nezařadili výraz *psice*, zapsaný dvakrát u mladé generace v jč. městech, kam bezesporu pronikl vlivem spis. jazyka.

- 3 V Čechách převládá výraz *čuba* s běžně se vyskytující dubletní formou *čubka*. Jižní pruh jč. nář. a záp. Morava se vydělují označením *kudla*. V již. Čechách se výrazy *kudla*, *čuba* a *čubka* hojně prostupují.

Pro stř. a vých. Moravu je charakteristický nedubletní výskyt výrazu *fena*, dubletně byl zapsán též na záp. Moravě, ve Slezsku (zvl. v jeho již. části) a v okrajových úsecích jč. nář. Při okrajích svč. a sev. úseku zč. nář. a ojediněle i jinde se nachází forma *fenka*.

Pro slezská nář. s drobnými přesahy do přilehlých úseků nář. vm. je charakteristický výraz *suka*. Odděleně je doložen též z nář. kopaničářských.

Na území mezi Vysokým Mýtem, Svitavami a Novým Městem na Moravě byl zapsán ekvivalent *šulka*.

Města se zpravidla shodují s nář. okolím, do městské mluvy – zejména u mladé generace – proniká výraz *fena*.

- 4 **čuba** Jg, SSIČ ob. (též zprav. hanl. ‚pes vůbec‘) — Adaptací výrazu přejatého z něm. (*Zaupe*, stříh. *zūpe* ‚fena‘).
- čubka** Jg dem., SSIČ ob. (též zprav. hanl. ‚pes vůbec‘) — Formální dem. k *čuba*, viz tam.
- fena** Jg (též u myslivců ‚samice psů a všech dravých čtvernohých zvířat‘), SSIČ — Z něm. nář. *fenn* (to přes franc. z latiny). K nám je rozšířily šlechtické lovecké společnosti.
- fenka** SSIČ dem. — Formál. dem. od *fena*, viz tam.
- kudla** v sled. významu jen nář.; Jg mor. — Přenesením (SSIČ nář. ‚chlup, srst‘ a nář. *kudlatý* ‚chundelatý‘, Kl ‚chundel vlasů‘, Jg ‚matené vlasy‘, též ‚kudlatý člověk, kudlatý pes‘). Souvisí s *koudel*.
- suka** Jg, SSIČ zast. a nář., SSJ, pol. — Nejasné. Patrně z vábící interjekce (něm. je *schuck-schuck*, dluž. *tšu-tšu*, *tšuko-tšuko* při volání na psy). Nelze vyloučit ani souvislost s kořenem *seu-* ‚rodit‘, *suka* by pak byla ‚samice‘ (srov. *fena*).
- šulka** v sled. významu jen nář., Kt u Šumperka na Mor. (též ‚toulavý pes‘ Mor.), též *šula* v Krkonoších — Patrně adaptací nějakého něm. výrazu, srov. něm. dial. *schulen* ‚skrývat se, schovávat se‘.

5 fena Ju 6, 7 — čuba Po 1, Ju 1–5, Ru 1, 2, 4 — čupka Po 1, Ju 2–4, Ru 3, 4 — kuja Ju 2, 7 — kučka Ju 6 — tinka Ru 2

6 SSA 2.23, OLA 269, ALE 91

Ši

## 219 králík (888) — mapa s. 483

- 1 M králík — krulík  
zajíc — zajc (též 140)  
micák (mycák 705, 708, 724, 741, 743, 750, micka 742)  
kuták 752 (kuťák 751)  
kotrna f. 753, 754 (kutrna 751)  
nikl 106 (niklik 107)
- S zverec 755
- 2 Zjišťovaly se nář. rozdíly v názvu králíka, zdomácnělého hlodavce s dlouhými boltci a jemnou kožešinou, který je chován převážně pro maso.  
Základní diference byly zachyceny v rovině lexikální, z hláskových obměn se mapovaly podoby *krulík*